

Barnkonsekvensanalys/prövning av barnets bästa

Revidering av Huddinge kommuns taxebestämmelser HKF 6210

Frågan som prövas:

Konsekvenserna för såväl nuvarande- som framtida inskrivna barn av de förändringar som föreslås i revideringen av HKF 6210.

Bakgrund:

I revideringen av HKF 6210 föreslås följande förändringar i innehållet för föreskriften:

1. Vårdnadshavare ges möjlighet att ansöka om att få fakturan delas mellan hushållen vid växelvis boende.
2. Åtgärden att barnets plats i förskola, pedagogisk omsorg, fritidshem eller öppen fritidsverksamhet sägs upp vid obetalda fakturor utgår.
3. Avgiftsreducering vid stängd verksamhet föreslås ges först vid stängning som sträcker sig längre än fem verksamhetsdagar.

1. Ett återkommande önskemål från medborgare till förvaltningen är att öppna upp för möjligheten att få fakturan delad mellan hushållen vid växelvis boende. Vårdnadshavarna blir då avgiftsskyldiga var för sig för sin del utifrån hushållet sammanlagda inkomst. Så som nuvarande regelverk är formulerat finns inte någon sådan möjlighet varvid förvaltningen föreslås att det införs vid revideringen.

2. I 6 § i taxebestämmelserna anges att kommunen kan säga upp ett barns plats vid obetalda fakturor. Med hänvisning till barnets rätt till utbildning i barnkonventionen föreslår förvaltningen att den skrivningen tas bort ur författningssamlingen och att processen med obetalda fakturor drivs enbart mot den som tecknat avtalet, det vill säga vårdnadshavaren enligt de verktyg som finns för indrivning av skuld.

3. Avgiftsreducering vid stängd verksamhet regleras redan i nuvarande HKF 6210. I den nuvarande versionen ska avgiftsreducering ges redan från dag ett och att reduktionen ska per dag uppgå till det belopp som erhålls genom att månadsavgiften delas med trettio (30).

Bortsett från pandemin tillämpas stängning av verksamheter utan att erbjuda ersättningsverksamhet enbart vid extrema undantagsfall. En huvudman har långtgående skyldigheter att tillhandahålla omsorg för barn och elever under alla helgfria vardagar, stängning kan därmed endast tillämpas för enstaka dagar vid omständigheter som kan falla under force majeure exempelvis om lokalen har drabbats av vattenskada eller brunnit. Under pandemin har SKR gett vägledning till kommuner gällande skyldigheten att ge avgiftsnedsättning vid stängd verksamhet. Enligt SKR ska platsinnehav anses vara ett civilrättsligt avtal och om

den tjänst (platsen) som avtalet avser inte erbjuds kan kommunen inte ta ut avgift för den. SKR anger vidare att kommunen ska betala tillbaka avgiften såvida det inte endast handlar om enstaka dagar Förvaltningen föreslår att detta införlivas i revideringen och att enstaka dagar ska definieras som 1-5 dagar för att undvika hög administrativ belastning på förvaltning och skolenheter samt för att följa den praxis som rekommenderas för kommuner.

Vilka barn berörs:

Samtliga barn som idag är inskrivna i avgiftsbelagd verksamhet samt framtida barn som söker plats i sådan verksamhet.

Vilka blir konsekvenserna för barnet/barnen av att genomföra beslutet/förändringen:

1. Konsekvenserna av beslutet att öppna möjligheten för delad faktura vid växelvis boende har troligtvis ingen direkt påverkan på barn. Möjligtvis kan det ge vissa positiva effekter om möjligheten till delad faktura ökar samarbetet mellan vårdnadshavarna. Ytterst få kommuner har delad faktura som tvingande norm vid växelvis boende. Förvaltningen antar att ett sådant beslut skulle skapa lika mycket missnöje hos medborgarna som avsaknaden av möjligheten till delad faktura gör idag. Förvaltningen föreslår därmed att frivillighet från vårdnadshavarnas sida i beslutet om delad faktura ändå är att rekommendera.
2. Förslaget om att inte längre använda uppsägning av plats som sanktion vid obetalda fakturor förväntas ge enbart positiva konsekvenser för barn och elever i förskola, fritidshem, pedagogisk omsorg och öppen fritidshemsverksamhet. Barnets rätt utbildning säkerställs via beslutet och barn som lever i social utsatthet får ha kvar sin trygghet och omsorg av vuxna som känner barnet väl.
3. Vad gäller att begränsa avgiftsreducering vid stängd verksamhet till enbart de tillfällen då en verksamhet varit stängd mer än fem dagar bedömer förvaltningen skulle kunna få vissa negativa konsekvenser för barn i och med att familjens ekonomi kan komma att påverkas. Stängning av verksamhet bortsett från pandemin är dock extremt ovanligt och härrör ofta till omständigheter som huvudmannen omöjligt skulle kunna påverka exempelvis skador på lokalen som gör den obrukbar och olämplig för barn och elever att vistas i. En huvudman har dock långtgående skyldigheter att tillhandahålla omsorg året om alla helgfria vardagar varvid möjligheten att helt stänga en verksamhet utan att erbjuda plats i någon annanstans fortsatt kommer att vara kraftigt begränsad. De negativa konsekvenser som kan uppstå för barnet är därmed att anse som såväl exceptionellt ovanliga som kortvariga. Avgiftsnedläggningen vid stängd verksamhet för ett barn med maxtaxa kan som mest uppgå till 50 kronor per dag. Förvaltningens bedömning är därmed att förslaget inte kan ha någon reell påverkan på barns levnadsstandard över tid. Under coronapandemin har avgiftsnedläggning getts enbart för stängningar som pågår i mer än enstaka dagar i enlighet med SKR:s rekommendation. Förvaltningens förslag är därmed att detta skrivs in som permanent rutin i HKF 6210 så att författningssamlingen ligger i linje med den process för avgiftsreducering vid stängning som tagit fram under pandemin.

Finns det barn som skulle bli särskilt påverkade av beslutet/förändringen?

Barn och elever som lever i social utsatthet samt barn och elever i behov av särskilt stöd som av beslutet att ta bort möjligheten att säga upp ett barns plats vid obetalda fakturor garanteras utbildning och trygghet.

Vilka blir konsekvenserna av att inte genomföra förändringen/beslutet:

1. Fortsatt missnöje hos medborgarna vilket eventuellt kan komma att påverka barn negativt om det påverkar samarbetet mellan vårdnadshavarna.
2. Förskola, pedagogisk omsorg, fritidshem och öppen fritidshemsverksamhet är många barns trygga punkt. Särskilt för barn som lever i social utsatthet. Att säga upp barnets plats på grund av föräldrarnas ekonomiska situation blir därmed ett stort ingrepp i barnets trygghet och lärande. Om förändringen inte genomförs riskerar således barn att gå miste om utbildning, omsorg och trygghet i sin vardag.
3. Ingen påverkan på barn.

Vilka artiklar ur barnkonventionen aktualiserar frågan:

Artikel 2

Alla barn har samma rättigheter och lika värde.

Artikel 3

Barnets bästa ska beaktas i alla beslut som rör barn

Artikel 6

Barn rätt till liv, överlevnad och utveckling

Artikel 27

Barn har rätt till skälig levnadsstandard, till exempel bostad, kläder och mat

Artikel 28

Barn har rätt till utbildning

Finns rättslig vägledning i frågan (lagar och rättspraxis):

Enligt SKR är platsinnehav på förskola, pedagogisk omsorg, fritidshem och öppen fritidsverksamhet att betrakta som civilrättsligt avtal. När en av parterna som ingått ett sådant avtal underlåter sig att betala den summa som parterna kommit överens om kan avtalet hävas. Nuvarande lydelse i HKF 6210 om att säga upp ett barns eller elevs plats vid obetalda fakturor är på så vis rättsligt möjlig. Samtidigt anser förvaltningen bör den påföljd som ges vid obetalda avgifter ställas till den person som tecknat avtalet. När barnet eller elevens placering sägs upp vid obetalda fakturor riktas påföljden i första hand mot barnen eller eleven.

Enligt förordning om statsbidrag till kommuner som tillämpar maxtaxa inom förskolan och fritidshemmet (2001:160) är hushållet avgiftsskyldigt för platsinnehavet. Som hushåll räknas ensamstående och makar. Med makar skall jämföras man och kvinna som utan att vara gifta med varandra lever tillsammans och har eller har haft gemensamt barn eller är folkbokförda på samma adress.

Med makar skall också jämföras personer som lever tillsammans i ett homosexuellt förhållande och är folkbokförda på samma adress. Delad faktura är fullt möjlig juridiskt vid växelvis boende om förvaltningen beaktar hushållen var för sig och varje vårdnadshavare blir avgiftsskyldig för sin del av avgiften.

Finns forskning som kan ge vägledning i frågan:

Internationella metastudier visar att barn som gått i förskola fullföljer motsvarande gymnasiestudier, de utbildar sig längre och har högre sysselsättning och högre lön. De tre studier som beräknar samhällsnyttan finner att nyttan överstiger kostnaderna med relativt god marginal. Förvaltningen har som utgångspunkt att motsvarande effekter också gäller för barn som är inskrivna i fritidshem.

Barn från familjer med lägre utbildning och inkomst gynnas mer av förskola, medan de få studier som finner negativa effekter gör det primärt för barn från familjer med hög utbildning och inkomst. Det finns inga tydliga könsskillnader. (Dietrichson, Kristiansen, Nielsen 2018)

Folkhälsomyndigheten lyfter i sin rapport "Förskolans påverkan på barns hälsa" (2017) fram att förskola, med den utformning som finns i de nordiska länderna, tycks ha positiva effekter på barnen. En förutsättning är den höga kvaliteten. Studierna som sammanställningen vilar på tyder på att barn som gått i förskola har bättre språkliga och matematiska färdigheter, färre psykiska problem och infektioner, högre utbildningsnivå och högre inkomster i vuxen ålder. (Sid. 18-19)

Det saknas forskning i stort som belyser effekten av att elever deltar i fritidshem. Då skolformerna i mångt och mycket påminner om varandra kan därför antas att de effekter som forskning påvisar för barn som går i förskolan också kan appliceras på fritidshemmet.

Vårdnadshavare och barns åsikter i frågan:

Frågan är ställd på ett generellt plan varvid inhämtande av yttrande från enskilda vårdnadshavare eller barn inte har genomförts. Vårdnadshavare har dock länge efterfrågat möjligheten till delad faktura och har beskrivit konsekvenserna för förvaltningen för de barn vilkas plats sagts upp.

Vilka ekonomiska konsekvenser kan följa av beslutet/förändringen:

Barn- och utbildningsförvaltningen har inte identifierat några negativa ekonomiska konsekvenser för kommunen av de förslag som förvaltningen lämnat. Obetalda fakturor kommer även fortsatt att hanteras även om barnets plats inte sägs upp som följd av den uteblivna betalningen. I övrigt leder inte förslagen till ökad administration.

Samlad bedömning om barnets bästa:

Förvaltningens samlade bedömning efter genomförd barnkonsekvensanalys är att förslagen till innehållsmässiga förändringar ligger i linje med vad som kan anses vara barnets bästa.